

Detaljbudget 2010

Västra Götalandsregionen



2009-12-15

DETALJBUDGET 2010 FÖR VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

1 INLEDNING

Regionfullmäktige fastställde i juni 2009 budget och flerårsplaner för åren 2010 till och med 2012. Därefter har regionfullmäktige i november beslutat om komplettering av budgeten och flerårsplanerna. Detaljbudgeten för 2010 bygger på ursprunglig budget, beslutad komplettering, tidigare beslut att använda eget kapital och de framställningar om att disponera eget kapital som verksamheterna lämnat i samband med inlämnandet av detaljbudgeten.

Syftet med detaljbudgeten är att ge regionstyrelsen information om den slutliga fördelningen till nämnder/styrelser/förvaltningar och hur de disponerat sin budget. Dessutom redovisas den konsoliderade regionbudgeten. Detaljbudgeten utgör grund och referenspunkt för uppföljningsarbetet under 2010.

Ekonomi, personal och prestationer beskrivs utifrån ett övergripande koncernperspektiv och någon beskrivning av verksamheternas detaljbudgetar/handlingsplaner görs inte. Verksamheternas arbete för att nå regionfullmäktige

mål och de aktiviteter som planeras för att genomföra uppdragen redovisas i bilaga 1 och 2.

Verksamheternas detaljbudgetar har de senaste åren utvecklats till verksamhetsplaner för det kommande året. Utgångspunkten är regionfullmäktiges prioriterade mål, inriktningar och uppdrag samt de överenskommelser/uppdrag som slutits mellan beställare och utförare. Detta har resulterat i lokala verksamhetsplaner med ekonomiska konsekvenser.

Verksamheternas detaljbudgetar/verksamhetsplaner som utgör underlag för den konsoliderade detaljbudgeten läggs ut på Västra Götalandsregionens hemsida (www.vgregion.se/ekonomi) och är därmed tillgängliga för alla.

I delårsrapporten per mars 2010 kommer det periodiserade resultatet och prestationerna att presenteras.

2 VÄSTRA GÖTALANDSREGIONENS EKONOMI OCH PRESTATIONER

2.1 Resultatbudget inkl. nyckeltal

Ekonomiskt resultat

Det budgeterade resultatet enligt regionfullmäktiges budget i juni 2009 uppgick till -666 mnkr. Därefter beslutade regionfullmäktige 2009-11-24 om en kompletteringsbudget då det skett förändringar i de ekonomiska förutsättningarna, främst genom ökat statsbidrag för 2010. Syftet med statsbidraget är att minska effekterna av den negativa samhällsutvecklingen.

Till detta kommer att nämnder och förvaltningar har budgeterat dels överskott, dels ianspråktagande av eget kapital, (se tabell sid. 9). Några bolag har budgeterat att använda obeskattade reserver, vilket innebär underskott för Västra Götalandsregionen. Förändringarna totalt innebär ett budgeterat resultat för 2010 på -773 mnkr.

Budget 2010	Mnkr
Beslutad budget juni 2009	-666
Kompletteringsbudget	
Skatteintäkter och statsbidrag m.m.	631
Ökade regionbidrag till hälso- och sjukvårdsnämnderna	-150
Omställningskostnader inom VG Primärvård och sjukhusen. Insatser för att öka tillgänglighet och kvalitet inom vården.	-400
HPV-vaccin	-16
Moms kostnader, ändrade regler inom apoteksområdet	-60
Vävnadsdirektivet	12
Delsumma kompletteringsbudget	-649
Budgeterat överskott	18
Ianspråktagande av eget kapital	-132
Effekt av ianspråktagande av obeskattade reserver	-11
Budgeterat nytt resultat	-773

Budgeterat användande av eget kapital är engångsposter för 2010 och uppgår till -132 mnkr. Av dessa finns beslut om att använda 36 mnkr, vilka specificeras nedan. Nya framställningar uppgår till 96 mnkr.

Primärvården och Handikappförvaltningen har 2008 fått beslut om att få använda eget kapital

om 16,8 mnkr för uppgradering av vårdinformationssystem. På grund av överklaganden har upphandlingen blivit försenad, vilket innebär att planerade kostnader skjuts fram i tiden och som en konsekvens hemställer primärvården och Handikappförvaltningen om att få överföra tidigare fattat beslut till 2010. Även primärvården i Göteborg hemställer om att få förskjuta tidigare beslut om 3,4 mnkr av eget kapital för FOUU och doktorantjänster till 2010.

Framställningar för nya ändamål 2010 uppgår till 76 mnkr, varav hälso- och sjukvårdsnämnderna svarar för 60,6 mnkr, Folkandvården Västra Götaland för 12,4 mnkr, Handikappförvaltningen för 1 mnkr och Kultur i Väst för 2 mnkr (se avsnitt 2.4).

Kompletteringsbudget

Bakgrunden till kompletteringsbudgeten är de förändringar som skett i de ekonomiska förutsättningarna sedan budgetbeslutet i juni. I budgetpropositionen föreslår regeringen tillskott till kommuner och landsting för att mildra den ekonomiska krisen samt för att upprätthålla de grundläggande välfärdstjänsterna och dämpa nedgången i sysselsättningen. Västra Götalandsregionen tillförs genom detta 300 mnkr i tillfälligt konjunkturstöd och 200 mnkr i utökad kommunalekonomisk utjämning. Totalt sett är Västra Götalandsregionens intäkter från skatt med mera nu 631 mnkr högre än i junibudgeten.

Kompletteringsbudgeten innebär även förändringar av verksamheternas regionbidrag (se avsnitt 2.3).

Hälso- och sjukvårdsnämnderna tillförs 150 mnkr för att underlätta genomförandet och kvalitén i de åtgärder som behöver vidtas till följd av vårdöverenskommelserna för 2010. Fördelningen har skett utifrån resursfördelningsmodellen. Regionstyrelsen kommer att utarbeta närmare riktlinjer för hur resurserna ska användas.

Regionstyrelsen tillförs 400 mnkr för 2010 för

- att finansiera engångskostnader till följd av införandet av VG Primärvård
- åtgärder inom främst sjukhusen för att möta behovet av personalutveckling, kompetensförsörjning, utbildning och omställning
- ökade resurser för att möjliggöra insatser för att minska köer och åtgärder för att öka tillgängligheten till sjukhusens akutmottagningar samt effektivitet och kvalitet i hälso- och sjukvården.

Regionstyrelsen kommer att besluta om fördelningen av de 400 mnkr inom ovanstående områden.

Övriga justeringar som är gjorda är:

- att till följd av ändrade regler för statsbidraget för EU:s vävnadsdirektiv har regionstyrelsen tillförts 7,6 mnkr från moderförvaltningens ram, resterande 12,4 mnkr påverkar resultatet positivt.
- att statsbidraget för HPV-vaccin tills vidare tillförs regionstyrelsen.
- att ändrade regler inom apoteksområdet innebär kostnader för moms uppgående till 60 mnkr. Regionstyrelsen har tillförts 60 mnkr i avvaktan på ställningstagande om framtida hantering.

Intäkter och kostnader

De totala externa intäkterna uppgår till 44 478 mnkr, varav skatteintäkterna utgör 28 192 mnkr (63 procent).

Skatteintäkter och utjämning

Budget 2010	Mnkr
Preliminära skatteintäkter	28 192
Inkomstutjämningsbidrag	2 786
Kostnadsutjämningsbidrag	280
Regleringsavgift/bidrag	700
Skatteberäkning m.m.	31 958

Skatteintäkterna bygger på Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) skatteunderlagsprognos från oktober 2009. Enligt SKL förväntas skatteintäkterna växa med 0,4 procent 2010. Regeringen visar en starkare skatteunderlagsprognos än SKL, 0,6 procent 2010. Skillnaden förklaras bland annat av att regeringen inte räknar med fullt så stort fall i sysselsättningen som SKL samt att prognosen utgår från en långsammare pris- och löneökningstakt. Eko-

nomistyrningsverket (ESV) däremot har en lägre skatteunderlagstillväxt på 0,3 procent. ESV:s prognos är baserad på Konjunkturinstitutets samhällsekonomiska bild från augusti. Den visar en svagare konjunkturutveckling med färre arbetade timmar och lägre löneökningar än SKL och regeringen.

Tillfälligt konjunkturstöd

Både i regeringens ekonomiska vårproposition och i budgetpropositionen för 2010 finns tillfälliga tillskott till kommuner och landsting för att motverka effekterna av den rådande lågkonjunkturen. Konjunkturstödet avser bara år 2010 och beräknas för Västra Götalandsregionens del totalt uppgå till 653 mnkr.

Statsbidrag för läkemedel

Nuvarande avtal mellan staten och landstingen om statsbidraget för läkemedelsförmånen gäller till och med 2010. Statsbidraget uppgår till 23,2 mdkr för hela riket och Västra Götalandsregionens budgeterade 3 840 mnkr förutsätter samma andel av statsbidraget som 2009.

Det finns en vinst- och förlustdelningsmodell i avtalet. Om utfallet för de verkliga kostnaderna 2009-2010 för förmåns- och slutenvårdsläkemedel sammantaget överskrider 58,1 mdkr (för hela riket) med mer än 3 procent, finansierar staten 50 procent av överskridandet. På samma sätt ska en återbetalning till staten ske om de verkliga kostnaderna blir mer än 3 procent lägre.

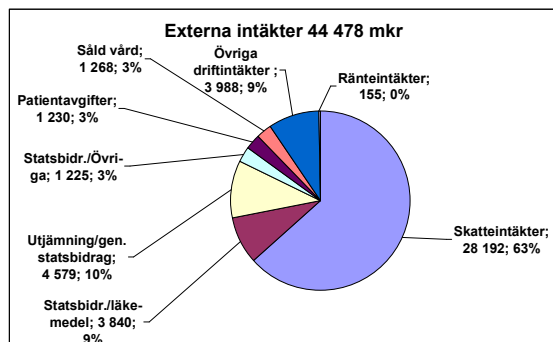
Statsbidrag för minskad sjukfrånvaro

Statsbidraget till landstingen uppgår till totalt 1 mdkr per år. Från och med 2010 föreslås en ny ekonomisk modell för statsbidraget. Den fasta delen uppgår enligt förslaget till 500 mnkr och kopplas till att landstingen genomför vissa bestämda åtgärder. Den rörliga delen utgör 495 mnkr och är beroende av att antalet sjukdagar minskar, dock inte bara i det enskilda länet utan rikets utveckling påverkar också. I Västra Götalandsregionen har statsbidraget budgeterats till 160 mnkr.

Statsbidrag för vårdgaranti

Regeringen avsätter 1 miljard kronor per år för att stimulera landstingen att erbjuda patienter vård enligt vårdgarantin, varav Västra Götalandsregionen bedöms få 150 mnkr.

Västra Götalandsregionens externa intäkter och dess fördelning framgår av nedanstående diagram.



Kostnader

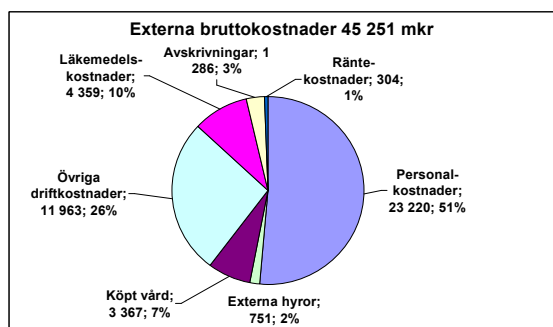
De totala externa kostnaderna i budgeten uppgår till 45 251 mkr, varav personalkostnaderna utgör 23 220 mkr, vilket är drygt hälften (51 procent).

Under 2010 har planerats att köpa vård för 3 367 mkr, varav sjukhusvård 1 175 mkr, VG Primärvård 1 329 mkr, övrig primärvård 543 mkr och övrigt 320 mkr.

Övriga driftkostnader (materialkostnader, läkemedel, tjänster och avgifter) är budgeterade till 16 322 mkr, varav kostnaderna för läkemedel som inkluderar både läkemedelsförmånen och rekvisitionsläkemedel, är budgeterade till 4 359 mkr.

Av räntekostnaderna utgör 284 mkr värdesäkring av pensioner.

Västra Götalandsregionens externa kostnader och dess fördelning framgår av nedanstående diagram.



Justering Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Sahlgrenska Universitetssjukhuset har rapporterat in en nollbudget där intäkterna överstiger nämndernas ersättning med 140 mkr. Mellan parterna kommer en tilläggsöverenskommelse att träffas som reglerar obalansen, vilket inne-

bär att Sahlgrenska Universitetssjukhuset behöver dra ner sina budgeterade intäkter och kostnader. I detaljbudgeten har denna justering gjorts på koncernnivå.

2.2 Balansbudget inkl. nyckeltal

Investeringar

Verksamheternas detaljbudgetar innebär investeringar om totalt 2 478 mkr. Härav avser 2 322 mkr förvaltningarna och 156 mkr bolagen.

Den budgeterade nivån överensstämmer i huvudsak med nivån 2010 i den beslutade investeringsplanen 2010-2012. Den totala investeringsnivån under treårsperioden täcks av de låneramar regionfullmäktige avsatt i budgeten och planen.

Investeringsnivån ökade under 2008 och 2009 och är under 2010 ännu högre än tidigare. Detta hänförs bland annat till att ett antal större fastighetsprojekt genomförs. Framförallt byggnationen av rättspsykiatriprojekten vid SU (Rågårdens), NU (Brinkåsen) och SkaS (Falköping) har startat och kommer att pågå under några år. För 2010 har sammanlagt närmare 500 mkr budgeterats för dessa tre projekt.

Soliditet och nettolikviditet

Nedanstående nyckeltal är följden av de planerade förutsättningarna som är redovisade av verksamheterna och som ingår i de centrala finansiella posterna. Dessa nyckeltal kommer att följas upp under 2010.

Soliditet

Nyckeltal	Budget 2010
Soliditet exklusive ansvarsförbindelse, %	15
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse %	-78
Nettolikviditet, mkr	6 200

Soliditet är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet. Den visar hur stor del av koncernens tillgångar som har finansierats med egna medel. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap finns det. Den budgeterade soliditeten för år 2010 uppgår till 15 procent.

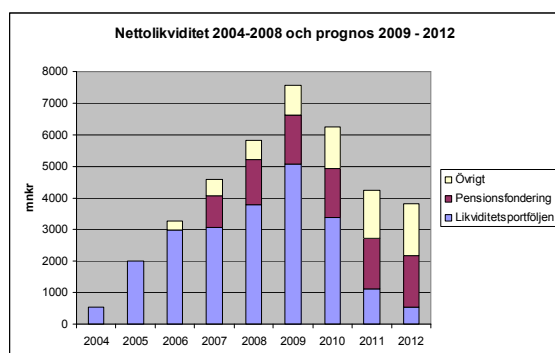
Ansvarsförbindelsen ingår inte som en skuld i balansräkningen. Pensionsförpliktelser intjänar

de före 1998 ingår i beräkningen av ansvarsförbindelsen. När hänsyn tas till ansvarsförbindelsen har Västra Götalandsregionen en negativ soliditet om 78 procent. Ansvarsförbindelsen 2010-12-31 bedöms uppgå till 22 585 mnkr.

På grund av det negativa budgeterade resultatet försämras soliditet exklusive ansvarsförbindelse jämfört med tidigare år, medan soliditet inklusive ansvarsförbindelse förbättras eftersom ansvarsförbindelsen är lägre än tidigare.

Nettolikviditet

Västra Götalandsregionens nettolikviditet kommer under året att minska med ca 1 300 mnkr. De största orsakerna till likviditetsminskningen är det budgeterade negativa resultatet om 773 mnkr och den höga investeringsnivån. Nettolikviditeten beräknas till ca 6 200 mnkr vid årets slut. Nettolikviditeten kommer att minska med anledning av åtagande om återbetalning av kommunalskatte medel på 1 100 mnkr som ska ske i januari 2011.



Regionfullmäktige har i budgeten givit koncernbanken tillstånd att ta upp lån på 3 000 mnkr. Detta är en ökning jämfört med föregående år med 2 000 mnkr. Avsikten med denna är att ha en beredskap för att kunna finansiera investeringar, bland annat infrastruktur och strategiska fastigheter. Regionfullmäktige be- myndigar regionstyrelsen att ta upp dessa lån.

2.3 Regionbidrag 2010

Styrelser/nämnder övriga ansvarsområden (Tkr)	RF 15-16 juni	Kompletterings- budget RF 24 nov	Förslag till tekniska justeringar	Reviderade regionbidrag
Regionfullmäktige	60 847			60 847
Regionstyrelsen	2 749 151	483 200	-74 677	3 157 674
Folkhälsokommittén	37 833		2 234	40 067
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	740 285		10 000	750 285
Revisorskollegiet	22 100		2 582	24 682
Patientnämnden	15 734		-2 493	13 241
Arkivnämnden	24 157			24 157
Fastighetsnämnden	5 202			5 202
Serviceämnden	75 910		5 206	81 116
HSN 1, norra Bohuslän	1 511 290	7 700	3 319	1 522 309
HSN 2, Dalsland	947 726	4 900	2 256	954 882
HSN 3, Trestad	2 958 688	15 200	5 396	2 979 284
HSN 4, mellersta Bohuslän	2 069 995	10 700	4 154	2 084 849
HSN 5, Göteborg centrum-väster	3 951 252	20 800	7 552	3 979 604
HSN 6, Mittenälvsborg	1 684 685	8 600	3 767	1 697 052
HSN 7, södra Bohuslän	2 136 767	11 200	4 490	2 152 457
HSN 8, Sjuhärad	3 578 771	18 200	7 127	3 604 098
HSN 9, västra Skaraborg	2 469 616	12 800	5 227	2 487 643
HSN 10, östra Skaraborg	2 545 528	13 200	5 069	2 563 797
HSN 11, Göteborg, Hisingen	2 365 737	12 600	4 957	2 383 294
HSN 12, nord-östra Göteborg	2 633 342	14 100	5 644	2 653 086
Regionutvecklingsnämnden	615 461		-698	614 763
Kulturnämnden	889 250		-400	888 850
Miljönämnden	63 319		-713	62 606
Västrafik AB	1 245 373			1 245 373
Koncernbanken	-404 496			-404 496
Moderförvaltningen	1 802 919	-20 000		1 782 919
Summa regionbidrag	36 796 442	613 200	0	37 409 642

Regionfullmäktige 2009-06-16

Regionfullmäktige fattade beslut om regionbidrag till företrädarnämnder och övriga ansvarsområden, vilka uppgick till 36 796 mnkr.

Regionfullmäktige 2009-11-24

Regionfullmäktige fattade beslut om kompletteringsbudget, vilket innebar att regionbidragen ökade med 613 mnkr och uppgår för 2010 till 37 410 mnkr.

Förslag till tekniska justeringar

Regionfullmäktige har bemyndigat regionstyrelsen att fatta beslut om tekniska justeringar under förutsättning att dessa inte är av principiell art. De tekniska justeringarna påverkar inte Västra Götalandsregionens samlade budgeterade resultat.

Följande tekniska justeringar har träffats mellan ansvarsområdena. Dessa är inarbetade i detaljbudgeten.

- Omdisponering av tidigare återförd del av regionbidrag från Regionsservice. I det

ärendet som beslutades av regionstyrelsen 2009-03-10 § 34 "Finansieringsprinciper/modell för serviceverksamheten" fanns en öppning för justering i detaljbudgeten. Följande justeringar är nu gjorda.

32,1 mnkr har omdisponerats från regionstyrelsen. De tolv hälso- och sjukvårdsnämnderna har tillförts 29,6 mnkr. Revisorskollegiet och folkhälsokommittén har vardera tillförts 2,6 mnkr respektive 4,2 mnkr. Däremot har regionutvecklingsnämnden (-0,7 mnkr), kulturnämnden (-0,4 mnkr), miljönämnden (-0,7 mnkr) samt patientnämnden (-2,5 mnkr) omdisponerat 4,3 mnkr till regionstyrelsen.

Återförande av 5,2 mnkr från regionstyrelsen till regionsservice avser gemensamma ytor som inte bedöms uthyrningsbara och inte heller kan belasta hyresgästernas kostnader för arbetsplatservice.

- 29,3 mnkr har omdisponerats från regionstyrelsen/hälso- och sjukvårdsutskottet till de tolv hälso- och sjukvårdsnämnderna avseende fosterdiagnostik med 3,5 mnkr, pneumokockvaccin med 25,8 mnkr.
- 10,0 mnkr har omdisponerats från regionstyrelsen/hälso- och sjukvårdsutskottet till Sahlgrenska Universitetssjukhuset för utveckling av rikssjukvård och kompetensspridning.
- 2,0 mnkr har omdisponerats från folkhälsokommittén till regionstyrelsen/hälso- och sjukvårdsutskottet kopplat till klamydia med 1,7 mnkr och tobakspreventivt centrum SU med 0,3 mnkr.

Fördelning av nämndernas regionbidrag

Regionbidragen är i budgeten fördelade till hälso- och sjukvårdsnämnderna och nämnderna inom tillväxt och utveckling. Nedanstående tabeller innehåller nämndernas fördelning av regionbidragen inklusive utnyttjande av eget kapital på verksamhetsområden och till utförarna.

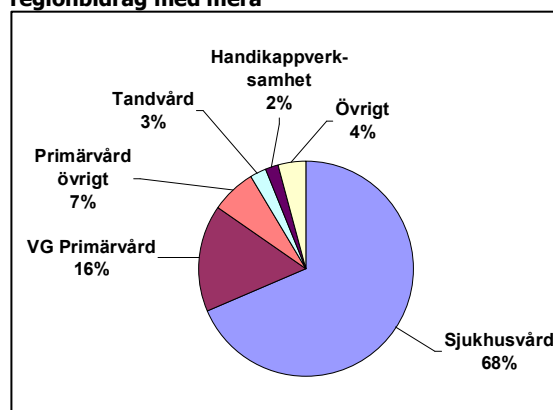
Hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvårdsnämndernas regionbidrag inklusive bidrag från hälso- och sjukvårdsutskottet och utnyttjande av eget kapital uppgår till 29 461 mnkr. Detta fördelas på nedanstående olika verksamhetsområden innefattande både offentlig och privat vård. I övrigt ingår tilläggsbudgeten till nämnderna på 150 mnkr.

Verksamhetsområden	Mnkr	Procent
Region- och rikssjukvård	2 094,8	7,1
Länssjukvård	18 159,2	61,6
VG Primärvård	4 735,3	16,1
Primärvård övrigt	1 916,1	6,5
Tandvård	762,4	2,6
Handikappverksamhet	588,8	2,0
Samordningsförbund	39,7	0,1
Folkhälsomedel	78,4	0,3
Läkemedel	341,7	1,2
Sjukresor	269,8	0,9
Nämndkostnader	30,5	0,1
Kansliorganisation	150,9	0,5
Övrigt	293,4	1,0
Summa regionbidrag m m	29 460,9	100,0

Av kostnaderna per verksamhetsområde utgör den privata vården 7,8 procent.

Hälso- och sjukvårdsnämnderna. Fördelning av regionbidrag med mera



Tillväxt och utveckling

Regionbidraget för området tillväxt och utveckling uppgår efter tekniska justeringar och utnyttjande av eget kapital till 1 568 mnkr. Regionbidraget fördelas enligt nedan:

Tillväxt och utveckling	Mnkr
Regionutvecklingsnämnden	614,8
Miljönämnden	62,6
Kulturnämnden	890,8
Summa	1 568,2

Regionutvecklingsnämndens regionbidrag uppgår till 615 mnkr och fördelas på följande sätt.

Regionutvecklingsnämnden	Mnkr
Almi företagspartner Väst AB	18,1
Västsvenska Turistrådet AB	25,3
Dalslands kanal AB	3,1
Film i Väst AB	22,2
Gymnasiestyrelsen/naturbruk	114,2
Stiftelsen Stenebyskolan	8,1
Science center	15,4
Inkubatorskompetens	13,7
Medlemsavgift till internationella organisationer	1,5
Övriga verksamhetsbidrag	43,3
Nämnd/beredning/Reg ägarråd	2,4
Administration	56,7
Projekt	290,8
Summa	614,8

Under förutsättning att staten tillskjuter 77,7 mnkr för verksamhetsåret uppgår projektmedlen till 368,5 mnkr. De sammanlagda medlen föreslås disponeras på följande sätt:

	Mnkr
◆ Tillväxtprogram	332,0
◆ Västsvenska Turistrådet AB	15,5
◆ Övriga insatser (ofördelat)	3,0
◆ Analys/utredning	3,7
◆ Särskilda aktiviteter VVG	11,3
◆ Marknadsföring	3,0

Miljönämndens regionbidrag uppgår till 62,6 mnkr. Regionbidraget fördelas på följande sätt:

Miljönämnden	Mnkr
Göteborgs botaniska trädgård	16,3
Västkuststiftelsen	5,6
Skärgårdsrenhållningen	1,9
Utvecklingsarbete och Information	2,4
Klimatdialog	1,3
Projektmedel	28,7
Miljösamverkan	1,3
Medlemskap i organisationer	0,2
Nämnd/beredning	1,4
Administration m.m.	9,3
Övriga intäkter	-5,7
Summa	62,6

Kulturnämndens regionbidrag uppgår till 890,8 mnkr. Budgeten fördelas på nedanstående områden.

Kulturnämnden	Mnkr
Teater, dans, musik	358,6
Arkiv, bibliotek, museer	131,5
Konst	21,0
Film	43,5
Folkbildning	137,9
Distriktsorganisationer	40,4
Övrigt	146,7
Administration, beredning, nämnd	11,2
Summa	890,8

2.4 Eget kapital och övriga resultatpåverkande poster

Under 2009 har beslut fattats av regionstyrelsen om ianspråktagande av eget kapital, vilket påverkar budgeten 2010. En viss förskjutning av ianspråktagande av eget kapital har även budgeterats av verksamheten. I verksamheternas detaljbudgetar finns även nya framställningar om att få använda eget kapital. Dessa är ännu inte beslutade men budgeterade av verksamheterna. Användning av eget kapital påverkar resultatet negativt.

Tabellen nedan visar utöver de förvaltningar som planerar och har beslut om att använda eget kapital även de förvaltningar som hemställer om att få använda eget kapital samt några förvaltningar som har budgeterat överskott. Västrafik AB, GöteborgsOperan AB och Göteborgs Symfoniker planerar att ianspråka obeskattade reserver, vilket får en negativ påverkan på koncernens budgeterade resultat.

Verksamheter (tkr)	Budgeterat över-underskott	lanspråktagande av eget kapital	
		Beviljat	Framställan
Patientnämnd	62		
HSN 1 norra Bohuslän			-10 800
HSN 2 Dalsland			
HSN 3 Trestad		-3 500	-22 800
HSN 4 mellersta Bohuslän			-2 600
HSN 5 Göteborg centrum-väster			-8 000
HSN 6 Mittenälvsborg			-2 000
HSN 7 södra Bohuslän			-4 500
HSN 8 Sjuhärad		-24 500	
HSN 11 Göteborg, Hisingen			-4 600
HSN 12 nord-östra Göteborg			-5 300
Kungälvvs sjukhus		-1000	
Primärvården Skaraborg			-3 700
Primärvården södra Älvsborg			-3 200
Primärvården Göteborg			-7 358
Primärvården södra Bohuslän			-2 178
Primärvården FyrBoDal			-2 700
Folktandvården Västra Götaland			-12 400
Handikappförvaltningen			-2 000
Gymnasiestyrelsen		-3 000	
Kulturnämnden		-2 000	
Kultur i Väst		-2 000	-2 000
Västarvet	3		
Fastighetsnämnden	16 590		
Sahlgrenska International Care AB	320		
Film i Väst AB	1 400		
Effekt på det budgeterade resultatet för Västra Götalandsregionen p.g.a. ianspråk- tagande av obeskattade reserver	-10 761		
Summa	7 614	-36 000	-96 136

De lokala hälso- och sjukvårdsnämndernas framställningar om att få nyttja eget kapital år 2010 avser för

- norra Bohuslän, Dalsland, och Trestad omställningsbidrag om 33,6 mnkr till NU-sjukvården
- mellersta Bohuslän, Göteborg centrum-väster, södra Bohuslän, Göteborg Hisingen och nord-östra Göteborg omstruktureringsbidrag till Sahlgrenska Universitetssjukhuset om 25 mnkr
- mittenälvsborg, stöttning av jourverksamheten vid Alingsås lasarett med 2,0 mnkr.

Folktandvården hemställer om att få använda eget kapital om totalt 27,9 mnkr under planperioden, varav 12,4 mnkr påverkar 2010 för omställningskostnader, bland annat kompetensutveckling av personal och avveckling av lokaler.

Primärvårdens och handikappförvaltningens hemställan om att få använda eget kapital gäller förskjutning från taget beslut 2008 till 2010 för uppgradering av nytt vårdinformationssy-

stem, med 15,8 mnkr respektive 1 mnkr. Kostnaderna har ännu inte kunnat uppstå på grund av ett överklagande. Förskjutning från beslut 2008 gäller även för primärvården Göteborg avseende FOUU och doktorandtjänster med 3,4 mnkr till följd av senarelagd beslut om VG-Primärvård.

Handikappförvaltningen har en ny framställan som uppgår till 1 mnkr för omställningskostnader som uppstår vid byte av lokaler.

Kultur i Väst har gjort en framställan som uppgår till 2 mnkr för kostnader som bedöms uppstå vid flytt till nya lokaler. Kostnaderna avser, förutom flyttkostnaden, kostnader för installation av IT, telefoni och larm.

Totalt har 132 mnkr av eget kapital inarbetats i budgeten.

Detaljbudgeten är det tillfälle då framställan om eget kapital ska ske. Beslut kommer att fattas av regionstyrelsen. Beviljas inte framställningarna kommer verksamheternas detaljbudgetar att ändras enligt regionstyrelsens beslut

2.5 Prestationer

Tabellerna nedan visar budgeten för utförarnas produktion och invånarnas konsumtion.

Sjukhusens och primärvårdens totala produktion enligt detaljbudgeten 2010

Verksamhet (tusental)	SU	NU	SÅS	SkaS	Kungälv	Alingsås	FSS	Angered	Totalt
Sjukhus									
Sluten vård									
Sjukhusvtf	105,9	33,5	27,9	36,9	10,7	6,5	0,8	0,0	222,0
DRG-poäng	124,1	35,4	27,7	36,7	10,4	7,3	1,0	0,0	242,6
CMI	1,17	1,06	0,99	1,00	0,97	1,12	1,37		1,09
Vuxenpsykiatri, vtf	6,6	2,9	1,4	1,7	0,9	0,0	0,0	0,0	13,5
Vuxenpsykiatri, vdg	136,5	54,2	21,3	41,6	13,5	0,0	0,0	0,0	267,1
Övriga, vdg	21,2	5,6	6,6	2,8	0,7	0,1	0,0	0,0	36,8
Öppen vård									
DRG-ersatta besök	204,0	93,3	64,3	69,9	7,8	6,0	24,1	0,0	469,2
Läkarbesök (ej DRG-ersatta)	531,6	200,3	160,2	172,1	36,7	34,1	28,6	12,9	1 176,6
Övriga besök (ej DRG-ersatta)	573,3	146,3	188,4	124,8	34,2	17,7	19,5	17,9	1 122,0
Summa besök	1 308,9	439,9	412,9	366,7	78,6	57,8	72,2	30,8	2 767,8
Sammanvägda prestationer	205,4	64,6	51,6	59,1	16,6	10,1	4,5	1,5	413,4

Offenlig primärvård och spec vård	Skaraborg	S Älvsborg	Göteborg	S Bohuslän	FyrBoDal	Handikappförvaltn	Totalt
VG Primärvård							
Läkarbesök	268,8	272,3	399,6	208,2	287,7	0,0	1 436,6
Övriga besök	335,8	269,3	374,9	206,3	309,6	0,0	1 495,9
Primärvård övrigt							
Läkarbesök	2,4	20,6	29,9	29,9	1,0	6,7	90,4
Övriga besök	235,3	216,3	248,8	104,9	201,2	147,0	1 153,5
Summa besök	842,3	778,4	1 053,2	549,3	799,5	153,7	4 176,4

Hälsa- och sjukvårdsnämndernas totala konsumtion enligt detaljbudgeten 2010

Verksamhet (tusental)	Norra Bo- hus- län	Dals- land län	Tre- stad	Mel- lersta Bo- hus- län	Göte- borg C/V	Gö- tebor g Hisin- gen	Gö- tebor g Nord- östra	Södra Bo- hus- län	Mit- ten Älvs- borg	Sju- härad	Väst- ra Skara borg	Östra Skara borg	HSA	Totalt
Sjukhus														
Sluten vård														
Sjukhusvtf	9,7	5,6	19,7	16,6	27,1	17,5	20,4	15,5	14,5	25,6	19,2	20,5	0,0	211,7
DRG-poäng	11,1	6,4	22,5	17,4	29,0	18,0	20,2	16,3	15,8	27,8	20,7	21,6	0,0	226,8
CMI	1,15	1,14	1,14	1,04	1,07	1,03	0,99	1,05	1,09	1,09	1,08	1,05		1,07
Vuxenpsykiatri, vtf	0,7	0,4	1,5	1,0	2,0	1,4	1,8	1,1	0,3	1,2	0,9	0,8	0,2	13,2
Vuxenpsykiatri, vdg	10,0	6,1	21,6	15,2	37,6	21,9	29,6	18,5	4,4	17,8	16,4	17,3	47,0	263,4
Övriga, vdg	1,6	0,9	3,3	1,0	4,2	2,5	2,4	2,7	1,6	5,5	1,3	1,3	0,0	28,3
Öppen vård														
DRG-ersatta besök	26,3	15,5	55,3	31,4	73,6	26,7	36,2	39,4	22,5	53,7	35,2	42,2	0,0	458,0
Läkarbesök (ej DRG-ersatta)	52,7	30,9	110,1	71,6	174,7	92,4	121,1	99,6	71,3	137,7	86,8	89,8	0,3	1 139,0
Övriga besök (ej DRG ersatta)	39,1	22,9	81,6	71,9	186,4	101,9	137,5	111,2	60,4	160,0	63,0	66,9	2,4	1 105,2
Summa besök	118,1	69,2	247,0	174,9	434,8	221,0	294,8	250,3	154,2	351,4	185,0	198,9	2,7	2 702,2
Offentlig primärvård														
Vårdtillfällen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vård dagar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
VG Primärvård														
Läkarbesök	62,6	60,9	150,5	103,8	131,5	119,1	152,0	90,4	83,3	185,2	143,5	146,0	0,0	1 428,9
Övriga besök	68,2	63,0	178,0	117,6	132,6	114,9	121,0	82,0	78,4	188,1	173,2	158,5	0,0	1 475,5
Primärvård övrigt														
Läkarbesök	0,4	0,4	0,9	12,2	11,5	11,8	9,8	18,6	8,1	13,6	2,6	2,4	0,0	92,3
Övriga besök	54,9	41,5	125,0	77,0	99,1	80,0	102,1	52,4	98,6	161,4	122,0	136,9	0,0	1 150,8
Summa besök	186,1	165,8	454,4	310,6	374,7	325,7	384,9	243,4	268,4	548,3	441,3	443,9	0,0	4 147,5
Tandvård														
Färdigbehandlade barn	9,2	5,4	21,7	18,2	23,6	18,4	19,2	24,5	15,3	28,7	20,1	18,6	0,0	222,9
Privata vårdgivare														
Vårdtillfällen	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,5	0,4	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	1,1
Vård dagar	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	1,4	1,2	0,7	0,0	0,0	0,9	0,2	0,0	4,5
VG Primärvård														
Läkarbesök	48,7	7,3	93,0	69,3	144,0	99,8	52,0	57,7	22,3	43,2	25,1	25,8	0,0	688,1
Övriga besök	56,0	8,0	82,0	37,9	96,4	26,6	34,8	46,0	25,1	47,3	19,7	27,1	0,0	506,9
Primärvård övrigt														
Läkarbesök	11,9	5,9	14,1	31,0	117,4	64,2	73,9	56,1	17,0	41,0	22,0	15,0	0,0	469,6
Övriga besök	40,3	13,2	43,0	120,1	167,8	85,3	79,8	108,6	25,5	82,3	56,2	36,0	0,0	858,0
Summa besök	156,9	34,4	232,1	258,3	525,6	275,9	240,5	268,4	89,9	213,8	122,9	103,9	0,0	2 522,5
Utomregional vård														
Vårdtillfällen	0,3	0,3	0,3	0,3	0,8	0,4	0,5	0,6	0,3	0,8	0,4	0,5	0,0	5,5
Vård dagar	2,0	2,0	3,0	3,0	12,0	2,9	3,2	4,0	2,0	4,3	1,7	1,9	0,0	41,9
Besök	2,6	4,8	4,0	4,0	22,4	6,6	6,4	15,2	3,2	12,5	4,9	6,0	0,0	92,4

2.6 Driftredovisning

DRIFTREDOVISNING	Verksamhetens intäkter	Verksamhetens kostnader	Lämnade/erhållna interna driftbidrag	Regionbidrag	Årets resultat
Verksamhetsområde (mnkr)					
Hälsa- och sjukvård					
Företrädare					
HSN 1 norra Bohuslän	27,3	-266,8	-1 293,5	1 522,3	-10,8
HSN 2 Dalsland	26,5	-125,0	-856,3	954,9	0,0
HSN 3 Trestad	54,3	-383,9	-2 676,0	2 979,3	-26,3
HSN 4 mellersta Bohuslän	53,4	-381,3	-1 759,6	2 084,8	-2,6
HSN 5 Göteborg, centrum-väster	53,5	-755,5	-3 285,7	3 979,6	-8,0
HSN 6 Mittenålvborg	55,1	-178,5	-1 575,6	1 697,1	-2,0
HSN 7 södra Bohuslän	52,5	-396,2	-1 813,2	2 152,5	-4,5
HSN 8 Sjuhärad	46,6	-397,6	-3 277,6	3 604,1	-24,5
HSN 9 västra Skaraborg	8,2	-256,2	-2 239,6	2 487,6	0,0
HSN 10 östra Skaraborg	7,4	-240,1	-2 331,1	2 563,8	0,0
HSN 11 Göteborg, Hisingen	50,7	-489,6	-1 948,9	2 383,3	-4,6
HSN 12 nord-östra Göteborg	60,0	-412,1	-2 306,3	2 653,1	-5,3
Summa företrädare	495,3	-4 282,8	-25 363,5	29 062,4	-88,6
Utförare					
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	2 284,1	-12 102,7	9 068,4	750,3	0,0
NU-sjukvården	320,9	-3 778,0	3 457,0	0,0	0,0
Södra Älvsborgs Sjukhus	289,1	-2 885,4	2 596,4	0,0	0,0
Skaraborgs Sjukhus	223,8	-3 230,8	3 007,0	0,0	0,0
Kungälv's sjukhus	64,5	-884,2	818,6	0,0	-1,0
Alingsås lasarett	44,9	-463,4	418,5	0,0	0,0
Frölunda Specialistsjukhus	24,9	-199,3	174,4	0,0	0,0
Angereds Närsjukhus	3,8	-86,9	83,1	0,0	0,0
Primärvården Skaraborg	137,8	-1 091,8	950,3	0,0	-3,7
Primärvården södra Älvsborg	81,5	-1 110,5	1 025,8	0,0	-3,2
Primärvården Göteborg	146,7	-1 428,8	1 274,8	0,0	-7,4
Primärvården södra Bohuslän	64,2	-657,0	590,6	0,0	-2,2
Primärvården FyrBoDal	99,5	-993,3	891,1	0,0	-2,7
Folktandvården i VGR	1 110,0	-1 918,0	795,6	0,0	-12,4
Handikappförvaltningen	98,9	-699,9	599,0	0,0	-2,0
Sahlgrenska International Care AB	32,1	-31,8	0,0	0,0	0,3
Summa utförare	5 026,6	-31 561,7	25 750,6	750,3	-34,2
Summa hälsa- och sjukvård	5 522,0	-35 844,5	387,1	29 812,6	-122,8

DRIFTREDOVISNING	Verksamhetens intäkter	Verksamhetens kostnader	Lämnade/erhållna interna driftbidrag	Regionbidrag	Årets resultat
Verksamhetsområde (mnkr)					
Tillväxt- och utveckling					
Företrädare					
Regionutvecklingsnämnden	12,7	-447,7	-179,8	614,8	0,0
Miljönämnden	5,7	-52,0	-16,3	62,6	0,0
Kulturnämnden	26,4	-365,9	-551,4	888,9	-2,0
Summa företrädare	44,8	-865,5	-747,5	1 566,2	-2,0
Utförare					
Gymnasiestyrelsen	185,9	-303,1	114,2	0,0	-3,0
Västsvenska Turistrådet AB	23,7	-49,0	25,3	0,0	0,0
ALMI Företagspartner Väst AB	0,0	-18,1	18,1	0,0	0,0
Göteborgs folkhögskola	32,0	-41,4	9,5	0,0	0,0
Grebbestads folkhögskola	11,4	-21,0	9,6	0,0	0,0
Billströmska folkhögskolan	14,7	-23,9	9,2	0,0	0,0
Vara folkhögskola	14,5	-22,0	7,5	0,0	0,0
Fristads folkhögskola	21,1	-32,1	11,0	0,0	0,0
Dalslands folkhögskola	15,3	-24,6	9,3	0,0	0,0
Kultur i Väst	21,0	-100,3	75,4	0,0	-4,0
Västarvet	106,1	-189,2	83,1	0,0	0,0
Agnesbergs folkhögskola	4,5	-7,5	3,0	0,0	0,0
Göteborgs botaniska trädgård	18,7	-35,0	16,3	0,0	0,0
GöteborgsOperan AB	237,2	-417,2	180,0	0,0	0,0
Göteborgs Symfoniker AB	78,0	-164,4	86,4	0,0	0,0
Film i Väst AB	26,8	-88,6	63,2	0,0	1,4
Regionteater Väst AB	11,2	-33,4	22,2	0,0	0,0
Summa utförare	821,9	-1 570,7	743,2	0,0	-5,6
Summa tillväxt- och utveckling	866,8	-2 436,3	-4,3	1 566,2	-7,6
Kollektivtrafik					
Västrafik AB	1 626,6	-2 872,0	0,0	1 245,4	0,0
Serviceverksamheter					
Fastighetsnämnd					
Västfastigheter	1 819,1	-1 807,7	0,0	5,2	16,6
Servicenämnd					
Regionservice	3 490,5	-3 569,6	0,0	79,0	0,0
Hälsan & Arbetslivet	95,8	-97,9	0,0	2,1	0,0
Summa serviceverksamheter	5 405,4	-5 475,2	0,00	86,3	16,6
Regiongemensamt					
Regionfullmäktige	0,0	-60,8	0,0	60,8	0,0
Regionstyrelsen inkl. HSU	183,3	-2 958,2	-382,8	3 157,6	0,0
Arkivnämnd	0,0	-24,2	0,0	24,2	0,0
Folkhälsokommittén	0,0	-40,1	0,0	40,1	0,0
Revisorskollegiet	0,0	-24,7	0,0	24,7	0,0
Patientnämnder	1,7	-14,9	0,0	13,2	0,1
Kommunalförbundet Stretered	1,2	-1,2	0,0	0,0	0,0
Summa regiongemensamt	186,3	-3 124,0	-382,8	3 320,7	0,1
Centrala finansiella poster					
Koncernbank	505,1	-100,6	0,0	-404,5	0,0
Moderförvaltning	38 283,1	-3 305,0	0,0	-35 626,7	-648,6
Koncernjusteringsposter, obeskattade reserver	-10,8	0,0	0,0	0,0	-10,8
Eliminering interna poster	-7 906,6	7 906,6	0,0	0,0	0,0
TOTALT KONCERNEN	44 477,9	-45 251,0	0,0	0,0	-773,2

2.7 Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning

RESULTATRÄKNING (Mnkr)

	2010 Budget
Verksamhetens intäkter	7 712
Verksamhetens kostnader	-43 661
Avskrivningar inkl. nedskrivningar	-1 286
Verksamhetens nettokostnader	-37 235
Skatteintäkter	28 192
Kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag	8 419
Finansiella intäkter	155
Värdesäkring av pensionsskulder	-284
Finansiella kostnader	-20
PERIODENS/ÅRETS RESULTAT	-773

KASSAFLÖDESANALYS (Mnkr)

	2 010 Budget
Löpande verksamhet	
Periodens/årets resultat	-773
Av- och nedskrivningar	1 286
Reavinster/-förluster sålda anläggningstillgångar	0
Avsättningar	806
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring av rörelsekap.	1 318
Förändring rörelsekapital	
Ökning(-)/minskning(+) förråd	0
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	0
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder	0
Övriga rörelsekapitalpåverkande poster	0
Kassaflöde från löpande verksamhet	1 318
Investeringsverksamhet	
Investeringar	-2 478
Försäljning av anläggningstillgångar	0
Aktier och andelar	0
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-2 478
Finansieringsverksamhet	
Ökning(-) långfristiga fordringar	0
Minskning(+) långfristiga fordringar	0
Ökning(+), långfristiga skulder	2 131
Minskning(-) långfristiga skulder	0
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	2 131
KASSAFLÖDE	971
Ingående likvida medel	6 469
Utgående likvida medel	7 440

BALANSRÄKNING (Mnkr)**Budget 2010 2009-12-31**

Immateriella anläggningstillgångar	0	3
Materiella anläggningstillgångar		
- Byggnader och mark	9 390	8 327
- Maskiner och inventarier	3 483	3 350
Finansiella anläggningstillgångar	568	568
Anläggningstillgångar	13 440	12 248
Förvärd	315	315
Kortfristiga fordringar	3 044	3 044
Kortfristiga placeringar	7 354	6 383
Kassa och bank	119	119
Omsättningstillgångar	10 832	9 861
TILLGÅNGAR	24 273	22 109
Ingående eget kapital	4 331	4 881
Förändring ej resultatpåverkande	0	0
Perioden/årets resultat	-773	-550
Eget kapital	3 558	4 331
Avsättning pensioner	7 404	6 649
Övriga avsättningar	1 426	1 376
Avsättningar	8 830	8 025
Långfristiga skulder	2 140	9
Kortfristiga skulder	9 745	9 745
Skulder	11 884	9 753
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	24 273	22 109
*) Ingående balans= helårsprognos delårsrapport augusti 2009		
Ansvarsförbindelse, pensionsförpliktelser, mkr	22 584	23 222
Borgensförbindelser, mkr	1 492	1 492
Koncernens nettolikviditet, mkr	6 200	7 100
Nyckeltal		
Soliditet exklusive ansvarsförbindelse för pensioner, %	15	20
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse för pensioner, %	-78	-85

2.8 Låneramar till investeringar 2010

	Låneramar fastigheter Tkr	Låneramar utrustning Tkr	Summa Tkr
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	123 866	259 085	382 951
NU-sjukvården	39 551	80 336	119 887
Södra Älvsborgs sjukhus	40 880	59 877	100 757
Skaraborgs sjukhus	35 361	67 309	102 670
Kungälv's sjukhus	7 052	18 596	25 648
Alingsås lasarett	4 803	10 102	14 905
Frölunda specialistsjukhus		4 443	4 443
Angereds Närsjukhus		1 500	1 500
Primärvården Skaraborg	3 338	8 632	11 970
Primärvården Södra Älvsborg	3 338	8 713	12 051
Primärvården Göteborg	3 338	8 334	11 672
Primärvården Södra Bohuslän	2 223	5 841	8 064
Primärvården FyrBoDal	2 781	7 007	9 788
Folktandvården Västra Götaland	6 405	48 102	54 507
Handikappförvaltningen	2 322	6 680	9 002
Regionservice	8 908	146 244	155 152
Hälsan och arbetslivet	443	1 538	1 981
Grebbestads folkhögskola		227	227
Billströmska folkhögskolan		907	907
Göteborgs folkhögskola		410	410
Vara folkhögskola		217	217
Fristads folkhögskola		491	491
Dalslands folkhögskola		456	456
Folkhögskolor gemensamt	3 752		3 752
Gymnasienämnden, naturbruk	5 143	10 628	15 771
Göteborgs Botaniska trädgård	500	1 500	2 000
Västarvet	1 571	2 735	4 306
Kultur i Väst		3 000	3 000
Fastighetsnämnden	99 536	6 723	106 259
Regionstyrelsen			-
Strategiska investeringar	967 889	80 000	1 047 889
Konstnärlig utsmyckning		2 000	2 000
Gemensamma medel, oförutsett		3 367	3 367
Totalt	1 363 000	855 000	2 218 000

Bilaga 1 Regionfullmäktiges mål 2010

Bilaga 2 Regionfullmäktiges uppdrag 2010

Regionfullmäktiges prioriterade mål 2010

Främja hälsa och förebygga sjukdom

◆ Ungas användning av alkohol, tobak och andra droger ska minska.

Arbetet med att minska ungas användande av droger sker i nära samverkan mellan hälso- och sjukvårdsnämnderna, kommunerna och Västra Götalandsregionens utförare inom primärvård och sjukhusvård. I samarbetsavtalen med kommunerna har de gemensamma insatserna för förbättrad folkhälsa i de flesta områden vidgats till att omfatta såväl livsvillkor som levnadsvanor. I arbetet med att minska användningen hos unga av alkohol, tobak och andra droger är ungdomsmottagningarna en viktig instans. Ungdomsmottagningarnas arbete sker i samverkan med kommunerna och har medicinsk, social och psykologisk inriktning. Ett ytterligare förbättrat samarbete mellan skola, socialtjänst och ungdomsmottagning är en framgångsfaktor. Ungdomsmottagningarna arbetar både på individ- och gruppnivå, dels inom ramen för mottagningsverksamheten, dels utåtriktat bland annat i skolorna för att sprida kunskap om livsstilsfrågor. En viktig del i arbetet är att stärka ungdomars självkänsla och identitet.

Det sker i flera områden insatser som fokuserar på föräldrastödjande insatser och de vuxnas betydelse för ungdomars relation till alkohol, tobak och droger.

◆ Förekomsten av sexuellt överförbara sjukdomar bland unga ska minska.

Arbetet med att minska förekomsten av sexuellt överförbara sjukdomar bland unga sker i nära samverkan mellan hälso- och sjukvårdsnämnderna, kommunerna och Västra Götalandsregionens utförare. I samarbetet med kommunerna om insatser för förbättrad folkhälsa har uppdraget vidgats till att omfatta såväl livsvillkor som levnadsvanor.

I arbetet vid ungdomsmottagningarna, som sker i nära samverkan med kommunerna, är förebyggande arbete för att bland annat minska förekomsten av sexuellt överförbara sjukdomar en prioriterad fråga. Ungdomsmottagningen ska arbeta både på individ- och gruppnivå, dels inom mottagningen, dels utåtriktat bland annat i skolorna för att sprida kunskap om livsstilsfrågor

Sexualmedicinskt centrum har ett regionövergripande uppdrag bland annat med förebyggande insatser mot spridning av STI relaterade sjukdomar (Sexually Transmitted Diseases).

Inom flera nämndområden pågår särskilda projekt för att minska förekomsten av sexuellt överförbara sjukdomar. Som exempel kan nämnas projektet ”kropp och knopp” i Göteborg som vänder sig till elever i årskurs 6. Syftet med projektet är att öka barnens medvetenhet kring sin egen kropp och hälsa samt att utveckla arbetsmetoder för att samtala kring en förpubertal problematik i grupp.

Inom flera områden tydliggörs viktiga inslag i arbetet genom att målrelaterade ersättningar stödjer den önskvärda utvecklingen.

◆ Antalet självsador och självmordsförsök ska minska.

Insatser för att förhindra självmord är prioriterade både nationellt och i Västra Götalandsregionen. Inom ramen för av staten satsade medel riktade till barn- och ungdomars med psykisk ohälsa sker satsningar på bland annat barn- och ungdomspsykologer.

En regionövergripande suicidpreventionsgrupp har på uppdrag av folkhälsokommittén påbörjat arbete med regiongemensamma riktlinjer för befolkningsriktat suicidpreventivt arbete som har sin grund i den nationella folkhälsopropositionen.

Vårdgivarna ska arbeta enligt regionala och lokala planer som bygger på nationellt program för suicidprevention. I uppdragen för ungdomsmottagningarna ingår att lägga särskilt fokus på att motverka den ökande psykiska ohälsan bland unga som till exempel olika självskadebeteende.

Vårdenheterna inom VG Primärvård har ett generellt åtagande att erbjuda bedömning, rådgivning och behandling till personer med psykisk ohälsa. Både psykoterapeutiska behandlingar och Kognitiv Beteende Terapi ska kunna erbjudas.

Vid Södra Älvsborgs Sjukhus används en skattningsskala för suicidrisk vid de psykiatriska mottagningarna. Rutiner och riktlinjer ska fortsätta att implementeras på enhets- och individnivå.

◆ **Andelen överviktiga och feta barn skall vara lägst i Sverige**

Det inom Västra Götalandsregionen framtagna regionala handlingsprogrammet med hälsofrämjande, förebyggande och behandlande åtgärder mot övervikt och fetma utgör grunden för de insatser som ingår i budgetar och överenskommelser för år 2010. En viktig del i tecknade avtal och överenskommelser är att förbättra samverkan mellan skolhälsovård, primärvård och läns sjukvård så att barn och ungdomar med övervikt och fetma kan få stöd och hjälp på rätt vårdnivå.

En viktig del i arbetet är att under 2010 implementera det framtagna beslutsstödet i alla berörda verksamheter.

Hälso- och sjukvård

◆ **Alla verksamheter ska uppnå minst riksgenomsnittet i nationella jämförelser av vårdens kvalitet**

I de överenskommelser som träffats för 2010 ingår systematiskt kvalitetsarbete samt krav på anslutning till nationella kvalitetsregister. Målrelaterade ersättningar utgår kopplade till kvalitetsindikatorer.

◆ **Förekomsten av vårdskador och vårdrelaterade infektioner ska halveras.**

Socialstyrelsens författningssamling God Vård är styrande för utvecklingen av patientsäkerhetsarbetet. Övergripande ledningssystem på förvaltningsnivå har fastställts. System för fortlöpande registrering och uppföljning av vårdrelaterade infektioner har införts. I överenskommelser mellan hälso- och sjukvårdsnämnderna och sjukhusen slås fast att uppföljningar kommer att ske angående efterlevnaden av de basala hygienrutinerna. Målrelaterade ersättningar utgår för att stödja målet.

◆ **Alla patienter ska erbjudas vård inom de fastställda garantitiderna**

Det arbete som har skett inom Västra Götalandsregionens hälso- och sjukvårdsverksamhet har inneburit kraftigt minskade köer och kortare väntetider. Ytterligare förbättringar för att nå garantitiderna inom fastställda tidsgränser är viktiga inslag i 2010 års överenskommelser inom Västra Götalandsregionen. I överenskommelserna slås fast att det är utförarna som har ansvaret för att vårdgarantierna nås.

Med syfte att minska antalet avbokningar och sena återbud pågår arbete med att förbättra möjligheterna för patienterna att få en tid som passar den enskilde patienten.

Insatser för att förbättra tillgängligheten stärks genom att det utgår målrelaterade ersättningar kopplade till att utförarna når de fastställda garantitiderna.

◆ **Bemötande av patienter ska förbättras**

I överenskommelserna ingår att bemötandet ska förbättras. Införandet av VG Primärvård innebär förväntningar på bättre bemötande. Uppföljningar kommer att ske nationell patientenkät.

◆ **De genomsnittliga väntetiderna på akutmottagningarna ska bli kortare**

I en regiongemensam plan har måltalen för triage och genomloppstiden för patienter på sjukhusens akutmottagningar fastställts. Dessa måltal ligger till grund för de överenskommelser som träffats för 2010. Målrelaterade ersättningar utgår vid förkortningar av väntetiderna och om de fastställda målen uppnås.

◆ **Minst 90 procent av samtalen till sjukvårdsrådgivningen ska besvaras inom tre minuter.**

Från och med april 2009 har sjukvårdsrådgivningarna inom Västra Götalandsregionen samordnats och kopplats samman till det nationella telefonnumret 1177. Avsikten är att den ökande samordningen ska medföra att det uppsatta målet uppnås. Under de senaste åren har det skett resurstillskott till och nyanställningar inom sjukvårdsrådgivningen för att förbättra verksamheten. De mätningar som görs visar att Västra Götalandsregionen fortfarande ligger långt från målet.

◆ **Invånarnas psykiska välbefinnande ska öka**

Under 2010 sker en fortsatt implementering av de lokala handlingsplaner som fastställts och där insatser fastställda för att motverka psykisk ohälsa bland barn och ungdomar och i den vuxna befolkningen.

Vårdcentraler inom VG Primärvård ska erbjuda bedömning, rådgivning, behandling och rehabilitering till personer med psykisk ohälsa. Både korttidsterapi och kognitiv beteendeterapi ska kunna erbjudas. Konsultationsmöjligheter med vuxenpsykiatri ska finnas på varje enhet inom VG Primärvård.

Att förebygga psykisk ohälsa och stärka det psykiska välbefinnandet ingår som en del i det lokala folkhälsoarbetet.

◆ **Alla patienter inom psykiatri ska ha en individuell skriftlig vårdplan**

Utvecklingen av skriftliga vårdplaner till patienter inom såväl barn- och ungdomspsykiatri som inom vuxenpsykiatri ingår i träffade överenskommelser för 2010. Till utvecklingen av individuella skriftliga vårdplaner är målrelaterade ersättningar kopplade.

◆ **Fördelningen av resurser ska främja vård på lika villkor**

Framtagande och utveckling av lokala behovsplaner sker med syfte att skaffa ökade kunskaper om skillnader i levnadsvillkor, hälsa och ohälsa. Den ökade kunskapen har gett underlag som påverkat utformningen av vårdöverenskommelser.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

◆ **Tillgängligheten till lokaler och miljöer där regionen bedriver verksamhet ska öka.**

Handikappförvaltningen har inventerat den fysiska tillgängligheten av lokalerna. Informationen har publicerats i Västra Götalandsregionens tillgänglighetsdatabas. Förvaltningen kommer utifrån kartläggningen och Västfastigheters kostnadskalkyl prioritera verksamheternas åtgärder. Vid verksamhetsövergången för syn- och hörselområdet 2009 övertogs lokaler som kommer att kartläggas. Vid alla nyetableringar beaktas regionens tillgänglighetsregler.

Västfastigheter kommer under 2010 att arbeta fram måttal och mätmetoder. Vid alla ny-, om- och tillbyggnadsprojekt och vid genomförande av planerat underhåll samt anskaffning av externt förhyrda lokaler ska Västra Götalandsregionens beslutade Riktlinjer och standard för fysisk tillgänglighet för personer med funktionshinder beaktas. Enligt tidigare beslut disponerar Västfastigheter 60 mnkr för att senast 2010 åtgärda s.k. enkelt avhjälpbara hinder i Västra Götalandsregionens fastigheter. I budget 2010 ingår 39 mnkr.

Serviceverksamhet

◆ **Andelen ekologiska livsmedel ska öka och uppgå till mer än 20 procent i Västra Götalandsregionen.**

Dessa aktiviteter planeras:

- Aktiv menyplanering
- Upphandling via styrgruppen för livsmedel där tydliga miljökrav och sociala krav ställs
- Utarbetande av strategi för området

◆ **Energiförbrukningen i regionens verksamheter ska minska.**

Vi har nu nått en nivå på energianvändning som gör att fortsatt minskning kräver mer engagemang och resurser. Vår stora investeringsvolym kräver stora insatser från vår driftverksamhet vilket gör att fokus förskjuts. De omfattande investeringarna ger samtidigt möjligheter att i varje enskilt investeringsprojekt skapa förutsättningar för energibesparande åtgärder. Åtgärder som identifierats i samband med framtagande av energideklarationer genomförs och utvärderas. Enligt gällande lagkrav ska energideklarationerna vara genomförda under 2008. På grund av brist på besiktningmän har vi tvingats senarelägga genomförandet av deklarerationer. Vid nytecknande av hyreskontrakt med externa uthyrare måste vi öka vårt engagemang avseende energieffektivisering.

Tillväxtväxt och hållbar utveckling

◆ **Andelen kvinnliga entreprenörer som nås av regionala stödinsatser ska öka**

◆ **Tio nya företag per 1 000 invånare ska skapas jämt fördelade mellan kvinnor och män**

Under de senaste åren har trenden varit ett ökat nyföretagande. Det gäller i synnerhet kvinnors företagande och andelen nya företag som drivs av kvinnor är nu 35 procent. Trots ökningen är det en bit kvar till jämställdhetsmålet. Kvinnor startar ofta företag som är tjänstebaserade inom branscher och sektorer där de har sin kompetens. Exempel på arbetet med att utveckla fler tjänsteföretag är handlingsprogrammet för att näringslivsutveckla kultursektorn 2009-2012. Arbetet med att främja kvinnors företagande fortsätter bland annat genom att stimulera företagssamverkan, mentorskap och nätverksbyggande. Andra viktiga satsningar för att stimulera företagande är att underlätta för entreprenörer med utomeuropeisk härkomst att starta, driva och utveckla företag, Almi/IFS Väst är nyckelaktör.

För att få en överblick över vilken kostnadsfri hjälp som går att få i samband med företagsstart och för att öka tillgängligheten till den samhällsfinansierade rådgivningsservicen pågår för närvarande ett arbete med att utveckla en mötesplats på webben. Där kan entreprenörer, nyföretagare och rådgivningsaktörer knyta kontakter, utbyta erfarenheter, boka tid med rådgivare samt ta del av information och utbud av aktiviteter och tjänster som riktar sig till dessa målgrupper.

◆ **De funktionella arbetsmarknadsregionerna ska utvidgas och sammanfogas**

En fortsatt utvidgning av de funktionella arbetsmarknaderna är angelägen, och förutsätter bland annat en ytterligare utbyggnad av kollektivtrafiken inom Västra Götalandsregionen och över regiongränsen. På sikt och förutsatt vissa infrastrukturutbyggnader är det rimligt att planera för att Göteborgs funktionella arbetsmarknad ska täcka större delen av länet samt delar av Jönköpings och Hallands län. Prioritet bör ges åt att öka tillgängligheten till och mellan noderna Göteborg, Borås, Skövde och Trollhättan/Vänersborg/Uddevalla. De kollektiva resmöjligheterna till Östfold, Karlstad, Örebro, Jönköping och Varberg behöver också förbättras. En avgörande förutsättning för kollektivtrafiken är att infrastrukturen byggs ut. Särskilt kan nämnas behovet att öka kapaciteten på järnvägsnät och förbättra framkomligheten med bussar in mot och i Göteborgsområdet.

Inom IT-området sker en stark utveckling av efterfrågan på snabbare överföring av allt större informationsmängder, en utveckling som indikerar att både fibernät och mobilt bredband behöver byggas ut.

- ◆ **Andelen som reser kollektivt istället för att åka bil ska öka**
- ◆ **Resandet med den regionala kollektivtrafiken ska öka både för kvinnor och män**

Kollektivtrafikens marknadsandel ökas säkrast genom fortsatta satsningar på snabba och frekventa förbindelser i trafikstarka stråk. Här finns utvecklade strategier för hur tågtrafiken ska utvecklas, hur regionbusstrafiken ska byggas ut och hur kollektivtrafiken i Göteborgsområdet ska mer än fördubbla antalet resor (K2020).

Fler kvinnor än män reser idag med kollektivtrafiken. Männerna pendlar längre till arbetet det vill säga har större funktionella arbetsmarknadsregioner. Enligt en studie, gjord av regionutvecklingsnämndens kansli, om regionförstoring och jämställdhet är det dock främst kvinnor som nu ökar sitt långväga arbetspendlande. Det är därför rimligt att anta att åtgärder som föreslås i ovan nämnda strategi också kommer att medföra att både kvinnor och män ökar sitt resande med den regionala kollektivtrafiken.

Miljöarbete

- ◆ **Minska användningen av fossila bränslen i Västra Götaland.**

För området energi, miljö och hållbara transporter sker FoU-satsningarna inom ramen för programmet InMotion. Till exempel prioriteras företagsnära FoU inom områden som vindkraft, vågkraft och solenergi. Elektrifiering och hybridisering av transporter är ett annat område där den nationella satsningen Test Site Sweden, som koordineras av Lindholmen Science Park, kommer att spela en viktig roll.

Miljönämnden kommer att ta fram riktlinjer för hur redovisning ska gå till för att förvaltningarna ska kunna redovisa minskningen av fossila bränslen på ett liknande sätt.

- ◆ **Antalet resta mil i tjänsten ska minska**

Med förbättrad teknisk utrustning ökar möjligheterna att använda videokonferenser och webbmöten främst för interna möten. Regionkansliet har i uppdrag att uppdatera videokonferensutrustningen i ”regionens hus”. Inom regionutvecklingsnämndens sekretariat planeras att skaffa utrustning för att möjliggöra webbkonferenser. Miljönämnden kommer att följa upp Västra Götalandsregionens totala resande avseende mil i bil och flyg i sin miljöredovisning.

- ◆ **Användningen av miljö- och hälsofarliga kemikalier i den egna verksamheten ska fasas ut**

Miljönämnden avser att informera och ge stöd till förvaltningarna avseende utbildningar och andra informationsåtgärder. Informationsmaterial ska tas fram. Listor ska upprättas med information om alternativ till de produkter som ska fasas ut. Samarbete ska ske med andra landsting och regioner liksom verksamhetsutövare inom andra sektorer. Miljönämnden följer även den internationella utvecklingen inom kemikalieområdet.

En ledande kulturregion

- ◆ **Barn och ungdomars tillgänglighet till kultur ska öka i de verksamheter, institutioner och organisationer som regionen stöder**

Kulturnämndens uppdrag om att öka barn och ungdomars tillgänglighet till kulturen i de institutioner och verksamheter som Västra Götalandsregionen stöder kommer att fortsätta.

Kultur i Väst arbetar mycket med barn och unga. Förvaltningen arbetar bland annat kontinuerligt med frågor som rör barns läsning och barnbiblioteksverksamhet. Under 2010 fortsätter utvecklingen av Barnens bibliotek på Internet. Dessutom arbetar Kultur i Väst med att främja utvecklingen av barn och ungas musikaliska språk och uttryck.

Inom området barn och unga kommer *Kultur i Väst* att kartlägga förhållandena för kommunernas kulturutbud i syfte att utnyttja de lokala funktionerna som finns för ökad dialog kring kulturens närvaro.

Västarvet arbetar med att utveckla pedagogiken för att öka barns och ungas delaktighet och inflytande. Västarvet fortsätter arbetet med att uppmuntra kreativitet och utveckling genom en ny intern ”utlysning” av projektmedel riktade till målgruppen. Dessutom görs tillsammans med Norge och Danmark en utställning med arbetsnamnet ”Efter oss syndafloden” som speciellt vänder sig till barn och unga.

GöteborgsOperan AB arbetar på flera sätt för att få en ung publik att besöka föreställningarna. En ny tjänst tillsattes under 2009 för att driva barn- och ungdomsverksamheten. GöteborgsOperans vision är att varje ung människa i Västra Götalandsregionen ska ha sett en av operans föreställningar innan de gått ut gymnasiet. Inom ramen för barn- och ungdomsverksamheten har en barnkör skapats, bestående av 35 barn i åldrarna åtta till tio år. Ytterligare projekt för 2010 är att locka den yngsta publiken genom att erbjuda rena sagostunder med musikaliska förtecken. Dessutom skapas en workshop med arbetsnamnet ”Unga för unga”, vilket är en satsning på musikteater av unga för unga. GöteborgsOperan AB kommer under verksamhetsåret 2010 att fortsätta med sitt långsiktiga ungdomsarbete utifrån ledorden upplev, introducera och delta.

Göteborg Symfoniker AB kommer att fortsätta utveckla den pedagogiska barnverksamheten samt främja utbildning av unga musiker i regionen genom samarbete med bland annat Högskolan för scen och musik. Göteborgs Symfoniker bedriver också uppskattad pedagogisk verksamhet i form av höstlovsörkestern och sportlovsorkestern, där Västra Götalandsregionens unga sångare och musiker kommer i direkt kontakt med Göteborgs Symfonikers musiker. Denna verksamhet kommer att utvecklas ytterligare under 2010.

Film i Väst AB ska i valet av projekt särskilt beakta innehåll som vänder sig till barn och ungdomar. Dessutom ska Film i Väst samverka med Kultur i Väst kring det främjandearbete som bedrivs med fokus på barn och ungdom.

Regionteater i Väst AB har påbörjat ett förändringsarbete som förhoppningsvis kommer att leda till att verksamheten i framtiden producerar teater för barn och unga i Uddevalla och dans för barn och unga i Borås. Bolagets verksamhet riktad mot barn och unga ska väsentligen öka.

◆ **Tillgängligheten till natur- och kulturhistoriska anläggningar/aktiviteter ska öka, och omfatta fler perioder.**

Västarvet arbetar med att främja och stödja aktörer i tillgängliggörandet av natur- och kulturarvet. Under året ska kartläggning av pågående aktiviteter och en plan för arbetet framåt göras. Till att börja med läggs särskild fokus på små aktörer.

För *GöteborgsOperan AB* är det framgent av största vikt att göra konstformerna tillgängliga för en bred publik. Handikappanpassningen ska vidareutvecklas. För att publiken lättare ska kunna tillgodogöra sig bolagets utbud erbjuds kostnadsfria publikintroduktioner inför varje enskild opera- och dansföreställning, öppna samtal inför alla Stora scenens nyuppsättningar samt regelbundna gratiskonserter i det mindre formatet.

Göteborgs Symfoniker AB arbetar för att öka tillgängligheten genom att bland annat regelbundet förlägga konserter till Vara Konserthus och andra platser i och utanför Göteborg.

◆ **Stödja de fria kulturaktörernas roll för att uppnå en god geografisk spridning av kulturaktiviteter**

Kultur i väst ska genomföra systematiska och regelbundna verksamhetsbesök inom alla arenor och delregioner. Syftet med besöken är dels att informera om förvaltningens uppdrag och verksamheten vid Kultur i Väst, dels att fånga upp behov och önskemål från respektive arena och kommun. Sedan 2006 samlar Kultur i Väst alla regionens kultursekreterare två gånger om året. Så även under 2010. Förvaltningen ska under året utveckla och paketera konsultativa insatser och program för varje arena. Detta innebär bland annat att Kultur i Väst kommer att undersöka olika metoder för idé och projektutveckling inom kommuner och det fria kulturlivet. Främst handlar detta om att stödja externa initiativ och förtydliga förvaltningens former för konsultativt arbetssätt. Kultur i Väst kommer också att sträva efter en ökad samverkan mellan olika konsulentfunktioner i syfte att effektivisera främjandearbetet gentemot kommunerna.

Medarbetarskap och lärande

◆ Löneskillnaderna mellan män och kvinnor ska fortsätta minska.

Förvaltningarna har fortsatt fokus på de regiongemensamt prioriterade yrkesgrupperna löneutveckling. De regiongemensamt prioriterade yrkesgrupperna omfattar kvinnodominerade yrkesgrupper i vården exklusive tandvård, med medellång högskoleutbildning och första linjens chefer i vården. Löneskillnaderna mellan dessa yrkesgrupper och andra med likvärdiga arbetsuppgifter är fortfarande stora. Medellönerna för de prioriterade yrkesgrupperna ska öka mer än för övriga grupper. Förvaltningarnas egna löneanalyser kan utgöra grund för ytterligare åtgärder.

◆ Sjukfrånvaron ska fortsätta att minska.

Förvaltningarna arbetar aktivt med att minimera de negativa konsekvenserna av sjukskrivning för den enskilde medarbetaren. Flera insatser görs för att tiden från det att medarbetaren har blivit sjuk, till dess att aktiva rehabiliteringsinsatser sätts in, blir så kort som möjligt. Arbete pågår inom flera förvaltningar med att skapa en effektivare sjukfrånvarohantering. Erfarenheterna av att göra arbetsförmågebedömningar har ökat, vilket medfört att kvaliteten i detta viktiga arbete har höjts.

◆ Alla anställda ska ha tillgång till kompetensutveckling och en individuell utvecklingsplan.

Förvaltningarna bedriver ett målinriktat arbete för att uppnå en högre andel månadsanställda som har en individuell utvecklingsplan. Grunden för framtagandet av planen är det årliga utvecklingssamtalet där man upprättar alternativt reviderar och utvärderar föregående års utvecklingsplan. Många förvaltningar kommer att genomföra ytterligare stödinsatser för att påskynda utvecklingen i önskad riktning.

◆ Andelen anställda med ofrivilliga deltidsanställningar ska minska.

Tillsvidareanställning med heltid ska utgöra norm vid anställning. I enlighet med den regiongemensamma rekryteringsprocessen prövas alltid möjligheten att erbjuda en ofrivilligt deltidsanställd utökad sysselsättningsgrad innan rekrytering sker.

◆ Andelen anställda med tillfälliga anställningar ska minska.

Tillsvidareanställning med heltid ska utgöra norm vid anställning. För att minska andelen tillfälligt anställda arbetar förvaltningarna bland annat med utveckling av intern bemanningsservice, ett restriktivare förhållningssätt vid beviljande av ej lagstadgad ledighet, översyn av grundbemanning, arbetstidsschema och samverkan med andra förvaltningar.

◆ **Kostnaderna för bemanningsföretag ska minska.**

Berörda förvaltningar arbetar med att minska användandet av bemanningsföretag. För att minska kostnaderna arbetar förvaltningarna bland annat med översyn av delegation och kriterier för användandet av bemanningsföretag. Kompetensförsörjningen på kort och lång sikt ska stödja detta mål.

Regionfullmäktiges uppdrag 2010

Övergripande

- ◆ **Regionstyrelsen ska i samband med planeringsanvisningar för budgetarbetet fastställa hur de i budgeten angivna prioriterade målen ska mätas, för att redovisas på ett enhetligt sätt som möjliggör jämförelser mellan regionens olika delar och verksamheter.**

I planeringsförutsättningarna för budget 2010 redovisas de mätmetoder och mått som kommer att tillämpas vid uppföljningen av målen 2010. För några mål behöver styrtalet och mätmetoder utvecklas och ansvariga för detta har utsetts. I styrelsers och nämnders detaljbudgetar framgår vilka av de prioriterade målen man avser att arbeta aktivt med, respektive vilka mål som man valt att inte arbeta med på grund av att man inte har möjlighet att bidra eller att målet inte berör verksamheten.

- ◆ **Regionstyrelsen ska senast i oktober 2009 redovisa hur styrelsen avser att genomföra budgeten, vilket arbete som ska bedrivas samt hur en genomarbetad uppföljning under budgetåret ska redovisas.**

Detta uppdrag kommer att integreras i regionstyrelsens budget samt i det ärende som tas fram för att prioritera de projekt och uppdrag som lämnats till regionkansliet. För 2009 utarbetades ett separat åtagandedokument vilket till viss del är tillämpligt även för 2010.

- ◆ **Regionstyrelsen ska senast i samband med behandlingen av detaljbudgeten för 2010 redovisa hur genomförandet av uppdrag i budgeten på ett samlat sätt ska redovisas.**

I denna bilaga redovisas 2010 års budgetuppdrag med kortfattade beskrivning av de aktiviteter som planeras och tidsplaner för arbetet.

- ◆ **Alla styrelser och nämnder ska jämförbara budgetar och årsredovisningar.**

En plan för genomförande av jämställdhetsintegrering av budgetprocessen har tagits fram. Planen följs upp årligen med avseende på hur genusperspektivet beaktats i överenskommelser/uppdrag, årsredovisningar och utbildningar. Ett samarbete har inletts med Centrum för jämställd vård för att konkretisera och koppla ihop arbetet med jämställdhetsintegrering av budgetprocessen med det arbete som bedrivs för att åstadkomma jämställd vård.

- ◆ **Regionstyrelsen ska i regionens gemensamma årsredovisning redovisa resultatet av det samlade arbetet hos verksamheter och förvaltningar för att integrera jämställdhetsperspektivet under året.**

Resultatet av verksamheternas arbete med att integrera jämställdhetsperspektivet beskrivs i regionens årsredovisning, framförallt genom redovisning av de beslutade nyckeltalen för jämställdhet och integrerat i beskrivningarna av verksamheterna där det är möjligt.

- ◆ **Regionstyrelsen ska i årsredovisningen för 2010 samlat redovisa hur fullmäktiges prioriterade mål uppnåtts.**

Regionfullmäktiges mål kommer att följas upp i samband med delårsrapporterna och i årsredovisningen. Utredning pågår om vilka mål som är möjliga och relevanta att följa upp löpande under året.

- ◆ **Regionstyrelsen ska i samband med årsredovisning för 2010 lämna en samlad redovisning till fullmäktige över genomförandet av uppdrag i budget 2010.**

I samband med årsredovisning 2010 kommer i särskilt ärende en uppföljning över hur uppdragen genomförts att lämnas till regionstyrelsen.

- ◆ **Regionstyrelsen ska utarbeta förslag till detaljbudget för 2010 med utgångspunkt från den inriktning och budgetprocess som beskrivs i inriktningsdokumentet.**

Regionkansliet har utarbetat förslag till detaljbudget utifrån dessa utgångspunkter.

Regionens verksamheter

Kvalitetets- och verksamhetsförbättring

- ◆ **Regionstyrelsen ska utarbeta regiongemensamma metoder och stöd för att säkerställa hemtagning av effekter av effektiviseringar och systematiskt kvalitetsarbete.**

Arbete har påbörjats inom regionkansliets hälso- och sjukvårdsavdelning, ekonomiavdelning och personalstrategiska avdelning för att beskriva och ta fram regiongemensamma metoder för att effekter av effektiviseringar ska följas upp och hemtagning säkerställas.

Serviceverksamhet

- ◆ **Andelen ekologiska livsmedel ska öka och uppgå till mer än 20 procent i Västra Götalandsregionen.**

Dessa aktiviteter planeras:

- Aktiv menyplanering
- Upphandling via styrgruppen för livsmedel där tydliga miljökrav och sociala krav ställs
- Utarbetande av strategi för området

- ◆ **Energiförbrukningen i regionens verksamheter ska minska.**

Vi har nu nått en nivå på energianvändning som gör att fortsatt minskning kräver mer engagemang och resurser. Vår stora investeringsvolym kräver stora insatser från vår driftverksamhet vilket gör att fokus förskjuts. De omfattande investeringarna ger samtidigt möjligheter att i varje enskilt investeringsprojekt skapa förutsättningar för energibesparande åtgärder. Åtgärder som identifierats i samband med framtagande av energideklarationer genomförs och utvärderas. Enligt gällande lagkrav ska energideklarationerna vara genomförda under 2008. På grund av brist på besiktningsmän har vi tvingats senarelägga genomförandet av deklarerationer. Vid nytecknande av hyreskontrakt med externa uthyrare måste vi öka vårt engagemang avseende energieffektivisering.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

- ◆ **Tillgängligheten till lokaler och miljöer där regionen bedriver verksamhet ska öka.**

Uppdraget har diskuterats av presidierna för fastighetsnämnden och handikappkommittén den 12 augusti. Uppdrag gavs då till fastighetsdirektören och handikappchefen att ta fram en uppdragshandling fört att vidareutveckla en modell för att mäta fysisk tillgänglighet. Arbetet bygger på ett utvecklingsarbete som SKL och Avdelningen funktionshinder och delaktighet genomförde under våren 2009.

Förslag till uppdragshandling ska lämnas vid kommande presidiummöte den 12 november varefter politiska beslut ska fattas.

Främja hälsa och förebygga sjukdom

- ◆ **Regionstyrelsen ska utveckla kvalitetsindikatorer för uppföljning av systematiskt arbete kring rökavvänjning och alkoholprevention.**

Arbete kommer att ske genom en bred samverkan mellan många olika intressenter inom Västra Götalandsregionen. Folkhälsoarbetet både inom folkhälsokommitténs regionövergripande ansvar och det lokala folkhälsoarbetet behöver fångas in i detta utvecklingsarbete. Frågan tangerar det arbete som pågår inom bland annat det regionala nätverket för hälsofrämjande hälso- och sjukvård och i arbetet med cancerprevention.

Utvecklingsplan med ett brett deltagande från flera olika intressenter kommer att fastställas i början av år 2010.

- ◆ **Folkhälsokommittén ska ta ett särskilt ansvar att tillvarata, sammanföra och sprida erfarenheter från framgångsrika folkhälsoprojekt.**

Detta ansvar är en del av folkhälsokommitténs pågående arbete och är därmed ett inslag i stora delar av kommitténs arbete. Folkhälsokommittén kommer under året att särskilt följa implementeringen av skaderegistreringen som förts över till Skaraborgs sjukhus, informationssidan klamydia.se som förts över till smittskydds enheten. Vidare planerar kommittén en samverkansinsats tillsammans med idrottsrörelsen för att undersöka förutsättningarna för implementering av fyra projekt som avslutas per årsskiftet 2009/2010. Spridning av kunskap från en utvärdering familjecentralsverksamheten kommer också att genomföras under 2010. Ytterligare exempel är spridningsaktiviteter rörande dels Fysisk aktivitet på Recept, dels handlingsprogrammet mot övervikt och fetma.

Tillväxt och hållbar utveckling

- ◆ **Regionutvecklingsnämnden ska tillsammans med kommuner och arbetsmarknadens parter vara aktiva för att tillgodose yrkeskompetensbehovet i arbetslivet.**

Som verktyg för att förbättra förutsättningarna för utbildning och kompetensutveckling genom hela livet för invånarna i Västra Götaland ska arbetet med handlingsprogrammet för det livslånga lärandet fortsätta. Västra Götalandsregionen ska erbjuda en arena för samverkan och idéutbyte för olika utbildningsanordnare och stötta dialogen mellan utbildningsaktörer och näringsliv för att tillgodose kompetensbehoven i arbetslivet. Den uppkomna arbetsmarknadssituationen ställer nu stora krav på att kompetenssystemen ska fungera.

Västra Götalandsregionen ska stötta samverkan mellan kommunernas lärcentra och arbete med vuxnas lärande. Även Västra Götalandsregionens egna naturbruksgymnasier och folkhögskolor har i uppdrag att öka tillgängligheten till vuxenutbildning genom ökade satsningar på distansutbildning.

Det livslånga lärandet förutsätter ett flexibelt utbildnings- och kompetensförsörjningssystem med alternativa pedagogiska metoder och nya distributionsformer av utbildningen. Kompetensutveckling ska vara tillgänglig för alla oavsett nivå och gå att kombinera med annan verksamhet i ett lärandeklimat som stimulerar både lärandet i utbildningssystemet och kompetensutveckling i arbetslivet.

Validering av äldre utbildningar och tidigare yrkeserfarenheter, liksom av utländsk utbildning och yrkeskompetens är ett viktigt instrument för att tillvarata och identifiera olika kompetenser i hela Västra Götaland samt för att effektivisera kompetenshöjande insatser.

Västra Götalandsregionen ska även utveckla de internationella kontakterna och kunskapsutbytet inom lärande och utbildning och aktivt medverka till att stärka Västra Götalands samarbeten och projekt inom EARLALL (European Association of Regional and Local Authorities for Lifelong Learning).

◆ **Regionstyrelsen ska utveckla nya mötesformer genom ökad tillgänglighet till ny teknik för att minska behovet av resor i tjänsten.**

Detta arbete har påbörjats i samarbete med regionkansliets IT-strategiska avdelning och region-service. Utredningen ska belysa tekniska möjligheter till andra mötesformer men också belysa möjlighet till ökad samordning av resandet i Västra Götalandsregionen.

◆ **Genomföra en uppföljning av resepolitiken.**

En uppdragshandling ska upprättas där modellen för kartläggningen fastställs. Uppföljningen kommer att täcka framförallt resor i tjänsten för anställda och förtroendevalda.

Hälso- och sjukvård

◆ **Hälso- och sjukvårdsnämnderna ska initiera och medverka till lokala initiativ för att motverka våld i nära relationer.**

HSK Göteborg: Hälso- och sjukvårdsnämnderna 5, 11 och 12 deltar i verksamheten Utväg som under ett flertal år utvecklats i Göteborg. Utväg arbetar mot våld i nära relationer och erbjuder stöd och behandling till både barn, kvinnor och män. Utväg drivs av Göteborgs stad i samverkan med Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Kriminalvården och Västra Götalandsregionen. Samverkan regleras i avtalet mellan parterna, där Hälso- och sjukvårdsnämnderna i Göteborg finansierar barngruppsverksamheten inom Utväg.

Ett kompetenscentrum för våld i nära relationer har skapats i regionen.

Vårdenheterna inom VG Primärvård har uppdrag att särskilt beakta barn som far illa och personer som utsätts för våld i nära relationer.

Hälso- och sjukvårdsnämnd 5 har förstärkt föreningen Bojen med läkartimmar. Till Bojen kan kvinnor som utsätts för våld i hemmet komma med sina barn. Bojen vänder sig till barn och ungdomar mellan 4 till 19 år och deras mödrar.

Ungdomsmottagningarna i Partille, Härryda och Mölndal, i samverkan med respektive kommun, påbörjade under hösten 2008 ett arbete för att uppmärksamma problematiken kring hot och våld mot kvinnor. Alla samverkansparter har haft möjlighet att delta på en utbildningsdag med workshops och visning av filmen "Ingen ser oss".

Inom ramen för folkhälsoarbetet i Härryda kommun startade ett tvärsektorielt nätverk, en samverkan med ungdomsmottagningarna och socialtjänst. Nätverkets syfte var att höja sin medvetenhet och kompetens när det gäller våld i nära relationer, skapa förutsättningar för en gemensam strategi samt initiera förslag till insatser. Nätverket har överrapporterat sina erfarenheter till det regionala Kompetenscentrum om Våld i nära relationer.

Inom Mölndals stad bedrivs ett brett och aktivt tvärsektorielt arbete med stöd och hjälp vid våld och nära relationer.

HSK Uddevalla: Det pågår ett aktivt arbete med frågan via folkhälsosamordnare i kommunerna. Det är kopplat till olika nätverk med intressenter, kvinnofridsgrupper mm. Arbetet har kommit olika långt i kommunerna och det kan konstateras att mer behöver göras både på behandlande och förebyggande fronten.

HSK Borås: Samverkansarbete med kommunerna genom lokala folkhälsoavtal. Nämnden har dessutom avtal med RFSL till att medverka i det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer. Även Utväg arbetar med detta.

HSK Skaraborg: Nämnden medverkar i Utväg Skaraborg tillsammans med kommunerna i Skaraborg, sjukhuset, primärvården, polisen, åklagarkammaren och kriminalvården. Utväg Skaraborg ger stöd åt personer som utsatts för våld i nära relationer.

◆ **Regionstyrelsen ska utarbeta ett styrkort för jämlik och jämställd hälso- och sjukvård.**

Inom Kompetenscentrum för jämlik vård pågår arbetet med att utarbeta handlingsprogram för jämställd vård inklusive styrkort för jämlik och jämställd hälso- och sjukvård. Information och avstämningar kommer att ske inom hälso- och sjukvårdens ledningsorganisationer och med Hälso- och sjukvårdsutskottet.

◆ **Regionstyrelsen ska tillse att sjukhusstyrelserna inför fungerande tidbokningssystem för planerad vård.**

Ett projektarbete för införande av tidbokningssystem har pågått under en tid. Införande kräver utveckling av IT-stöd där arbetet ännu inte har resulterat i ett färdigt system. Utvecklingen av tidbokningssystem har även påverkan på arbetssätt och rutiner inom hälso- och sjukvården.

Frågan har en hög prioritet och är väl förankrad i hälso- och sjukvårdens ledningsorganisation och ett intensivt arbete pågår för att så skyndsamt som möjligt införa ett fungerande tidbokningssystem.

◆ **Regionstyrelsen ska utreda möjligheterna till en fortsatt utveckling av funktionen äldresjuksköterskor.**

Utvecklingen av funktionen äldresjuksköterskor sker i de årliga diskussioner om vårdöverenskommelser som sker mellan hälso- och sjukvårdsnämnderna och berörda verksamheter. I det arbetet sker en prioritering av utvecklingen inom detta område mot övriga prioriterade utvecklingsområden inom hälso- och sjukvården.

◆ **Sahlgrenska Universitetssjukhuset ska fortlöpande överföra kunskaper till andra sjukhus i regionen som ett led i regional kompetensutveckling.**

I SU's åtagande ingår att erbjuda längre eller kortare tjänstgöring för doktorer från regionens sjukhus, så att SU's speciella kompetens inom respektive specialitet kan tillföras den enskilde doktorn under dennes utbildning.

I arbetet med diagnostik och behandling av patienter som remitterats till SU från regionens sjukhus återförs information och kunskap till den remitterande läkaren - teamet i form av bl.a. dokumentation, personliga kontakter och patientkonferenser.

SU arrangerar speciella kurser för ST-läkare från regionen inom flera specialiteter. Sjukhuset arbetar också genom sina verksamhetschefer aktivt i de så kallade sektorsråden med bland annat prioriteringar, kvalitet, vårdprogram, evidensbaserad m.m.

◆ **Regionstyrelsen ska säkerställa en fungerande samverkan och kunskapsspridning inom hälso- och sjukvård.**

Samverkan och kunskapsspridning är centrala frågor för hälso- och sjukvården både på lokal och regional nivå. Samverkan och kunskapsspridning kan fortlöpande förbättras för att få hälso- och sjukvården att fungera optimalt för medborgarna i regionen. En viktig utgångspunkt för det fort-

sätta arbetet är regionstyrelsens beslut om övergripande kvalitetsmål för hälso- och sjukvården som kan sammanfattas i begreppet God Vård. Några pågående och planerade aktiviteter för att ytterligare förbättra samverkan och kunskapsspridning i regionen är:

- Uppföljningen av kvaliteten i vården med hjälp av Öppna jämförelser och regionens Verksamhetsanalys och analysernas koppling till åtgärdsprogram.
- Ett tydligare fokus på vårdprocesserna som ett medel för att förbättra samverkan mellan olika vårdgivare och kvalitet i vården ur ett patientperspektiv.
- CVU: s utbildningar, genombrottsprogram och nätverksmöten för erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning.
- Ett ordnat införande av nya läkemedel, metoder samt nationella och regionala medicinska riktlinjer i regionens hälso- och sjukvård.
- De medicinska sektorsrådens och terapigruppernas arbete med vårdens utveckling.
- Planering och genomförande av regiongemensamma kunskapsseminarier för att sprida nya kunskapsunderlag och arbetssätt i vården.
- Arbetet med regionala HTA-analyser och spridningen av dessa i vården.
- Förbättring av utformningen och tillgängligheten till nya kunskapsunderlag genom samlad publicering på nätet.
- Utveckling av kliniska beslutsstöd för att bättre stödja vårdpersonal i mötet med patienterna och förbättra följsamheten till nationella och regionala medicinska riktlinjer.

Detta är en del av de aktiviteter som pågår i regionen för vidareutveckla samverkan och kunskapsspridning i regionen. Det är viktigt att de politiska styrelserna och nämnderna stöder detta arbete.

◆ **Regionstyrelsen får i uppdrag att utarbeta en utvecklingsstrategi för tandvården.**

Uppdragshandling är under utarbetande. Förutsättningarna för utarbetande av en utvecklingsstrategi för tandvården kommer som ett första steg att diskuteras på tandvårdsdagen i november.

Arbetet planeras att, förutom strategi för utveckling av tandvårdens uppdrag och arbetssätt, belysa tandvårdens möjligheter till utveckling inom forskningsområdet och diskutera tandvårdens förutsättningar för att vara en del i den regionala utvecklingen i samverkan med industrin och organisationer utanför regionen.

◆ **Psykiatrin ska delta i nationella kvalitetsregister.**

Inom psykiatrin finns numera 5 kvalitetsregister. Täckningsgraden avseende registren har varit låg. Detta har föranlett Socialdepartementet att teckna en överenskommelse med Sveriges Kommuner och landsting om att upprätta en centrumbildning för samtliga kvalitetsregister inom psykiatriområdet. SKL utsåg i februari 2009 Örebro/Uppsala att etablera en centrumbildning för psykiatriska kvalitetsregister. Regionen har etablerat kontakt med centrumbildningen och det regionala utvecklingsarbete får sker i takt med centrumbildningens arbete.

Registrering i kvalitetsregister finns med i regionens årliga rapport Indikatorer som belyser den psykiatriska verksamhetens kvalitet och resultat. I rapporten redovisas nyregistrering och uppföljning från två register Riksät och BiPolär. I takt med att registren utvecklas och den tekniska plattformen förbättras kommer redovisningen att kunna utvecklas.

Hälso- och sjukvårdsnämnderna har i sina överenskommelser med vårdgivarna uppdrag om deltagande i nationella kvalitetsregister. Nämnderna följer också på olika sätt upp deltagandet.

◆ **Regionstyrelsen får i uppdrag att utarbeta regiongemensamma riktlinjer för genomförande och uppföljning av individuella skriftliga vårdplaner inom psykiatrin.**

Skriftlig vårdplan är en indikator som finns med i regionens årliga rapport Indikatorer som belyser den psykiatriska verksamhetens kvalitet och resultat. Sektorsråden för Barn- och ungdomspsykiatri och allmänpsykiatri har fastställt innehåll och omfattning av vårdplanen. Det saknas dock i dagsläget tekniska lösningar för att uppföljning via utdata ska kunna göras på ett smidigt sätt. Ett fortsatt utvecklingsarbete avseende indikatorns innehåll och möjligheter till uppföljning är aktuellt.

Regeringen har i en proposition lagt förslag om ny lagstiftning från den 1 januari 2010. Den nya lagen innebär att kommuner och landsting blir skyldiga att upprätta en individuell plan när enskilda behöver insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten och det finns behov av en sådan plan. Detta medför att en samordning behöver göras med kommunerna kring denna form av vårdplan. För barn och ungdomar är detta reglerat i den så kallade västbusöverenskommelsen.

Medarbetarskap och lärande

◆ **Projektet Gröna rehab ska permanentas och ingå som en del i regionens rehabiliteringsinsatser för långtidssjukskrivna, samt fungera som kunskapsspridare kring trädgårdars betydelse i rehabiliteringsarbete.**

Personalutskottet har beslutat föreslå regionstyrelsens att Gröna Rehab ska permanentas och utgöra en del av Botaniska Trädgårdens verksamhet. Finansieringen om 3 mnkr kr per år är inte löst och det föreslås att regionstyrelsen beslutar om detta vid fastställande av beslutet.

Sedan ärendet överlämnats till regionstyrelsen har regionkansliet beslutat lämna ärendet på remiss. Ärendet handläggs fortsättningsvis av regionkansliet.

◆ **Regionstyrelsen ska utarbeta riktlinjer till stöd för införandet av verksamhetsanpassad bemanning.**

Frågan om verksamhetsanpassad bemanning är och har varit en aktuell fråga för verksamheterna, personalstrategiska avdelningen och personalutskottet sedan lång tid. Budgetuppdraget föranleder att en inledande dialog förs med personalutskottet som orientering kring uppdragets omfattning och inriktning utifrån redan vidtagna åtgärder. Personalutskottet har informerats den 6 november.

Regionstyrelsen ska utarbeta organisation och uppdrag för studierektorsfunktionen samt fastställa dess organisatoriska tillhörighet.

Förslag fördelades personalutskottet för beslut den 2 oktober 2009. Personalutskottet beslutade att ärendet skulle utgöra information vid mötet. En bidragande orsak till handläggningen var att uppdragen och närliggande områden även påverkades av det uppdrag som andra arbetsgrupper haft, exempelvis de politiskt tillsatta grupperna för genomförande och ägarstyrning av VG Primärvård. Uppdragen har därefter kommit att hanteras av hälso- och sjukvårdsutskottet, regionkansliet och regionstyrelsen där beslut togs den 13 oktober 2009 av regionstyrelsen.

Ekonomiska förutsättningar

◆ Regionstyrelsen ska fastställa investeringsplanen.

Regionstyrelsen fastställde 2009-11-10 investeringsplan 2010-2012 inkl fördelning av låneramar för 2010. Styrelsen beslutade också föreslå regionfullmäktige att öka investeringsramarna under budget- och planperioden med 1 007 mnkr avseende vissa specificerade projekt.

◆ Utförarstyrelserna ska säkerställa att effektiviseringskravet inte hanteras som ett generellt sparbeting som fördelas ut jämt över hela organisationen.

I detaljbudgetarna har utförarstyrelserna redovisat uppdraget på olika sätt. Det vanligaste sättet att redovisa uppdraget är antingen i generella åtgärdsplaner och anpassningsprogram, eller så har man redovisat mer preciserade åtgärder för hantering av effektiviseringskrav. Exempel på förvaltningar som har redovisat preciserade åtgärder är: Folk tandvården, SÅS och Alingsås lasarett. Exempel på förvaltningar som redovisar generella åtgärder är NU-sjukvården, Skas och Kungälv's sjukhus. Primärvårdsförvaltningarna har hanterat effektiviseringskravet för den "övrige primärvården" som generella åtgärdsprogram.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset har gjort ett prioriteringsarbete med sina beställare, men de har inte redovisat detta i detaljbudgeten.

I övrigt hänvisas till verksamheternas detaljbudgetar: www.vgregion.se/ekonomi

Fördelning av resurser inom hälso- och sjukvård

◆ Regionstyrelsen ska samordna hälso- och sjukvårdsnämndernas beställning av högspecialiserad vård.

Under det senaste året har hälso- och sjukvårdsnämnderna och deras kanslier utvecklat samarbetet och sin gemensamma avstämning av beställningen av högspecialiserad vård. Hälso- och sjukvårdsavdelningen följer kansliernas beställningsarbete och för en fortlöpande dialog om den högspecialiserade vården med kanslierna och Sahlgrenska Universitetssjukhuset. I dialogen fångas regiongemensamma frågor upp där hälso- och sjukvårdsavdelningen kan ge stöd och vägledning för kansliernas beställningsarbete.

◆ Regionstyrelsen ska utarbeta kompletterande förslag till fördelning av medel för barn- och ungdomstandvården som tar hänsyn till geografiska, strukturella eller andra faktorer som påverkar kostnaderna.

Uppdragshandling är under fastställande. Arbetet kommer att ske i samverkan med beställarorganisationen och via avstämningar med tandvårdsförvaltningen.

Uppdraget kommer att presenteras för hälso- och sjukvårdsutskottet under våren 2010.

◆ **Regionstyrelsen ska i samband med fastställande av detaljbudgeten slutligt fastställa justering av regionbidrag avseende AT och ST utbildning inom VG Primärvård.**

Ett förslag har utarbetats som innebär att den preliminära justering som gjorts av hälso- och sjukvårdsnämndernas regionbidrag på 235 mnkr slutligt fastställs till samma belopp. Behandling har skett i personal- och ekonomiutskotten samt regionstyrelsen 2009-11-10.